

VPLYV POZEMKOVÝCH ÚPRAV NA ZMENU KRAJINNEJ POKRÝVKY VO VYBRANÝCH KATASTRÁLNYCH ÚZEMIACH

THE IMPACT OF LAND CONSOLIDATION ON THE CHANGE OF LAND COVER IN SELECTED CADASTRAL DISTRICTS

Monika KOPECKÁ¹, Daniel SZATMÁRI², Kateryna POLYVACH³,
Tomáš GOGA⁴

Abstrakt

Slovensko patrí ku krajinám s najviac rozdrobeným vlastníctvom pozemkov v rámci Európskej únie. Pozemkové úpravy majú za cieľ nové usporiadanie pozemkového vlastníctva, vrátane vysporiadania vlastníctva k pozemkom, ktoré slúžia ako tzv. verejné a spoločné zariadenia a opatrenia (cesty, poľné komunikácie, protierózne, vodozádržné a ekologické opatrenia). Vysporiadanie pozemkov je základným predpokladom na tvorbu nových ekostabilizačných prvkov v poľnohospodárskej krajine za účelom zlepšenia jej biodiverzity. Cieľom tohto príspevku je zhodnotiť prínos pozemkových úprav z hľadiska nárastu areálov nelesnej drevinovej vegetácie a dostupnosti poľnohospodárskych pozemkov. Ako záujmové územia boli vybrané katastrálne územia obcí, v ktorých od schválenia projektov pozemkových úprav uplynulo už viac ako 20 rokov, čo považujeme za dostatočne dlhý čas na to, aby sa zmeny v krajine prejavili. Zvolené katastrálne územia reprezentovali nížinnú poľnohospodársku krajinu, submontánnu poľnohospodársku krajinu, ako aj urbanizovanú krajinu. Ako vstupné údaje boli využité ortofotomozaiky z rokov 2003 a 2020. Pri identifikácii zmien krajinnej pokrývky bola využitá modifikovaná verzia legendy CORINE Land Cover pre mierku 1:10 000, v rámci ktorej boli jednotlivé areály označované päťmiestnym kódom. Následne boli vypočítané a hodnotené vybrané indexy krajinnej štruktúry: počet poľnohospodárskych parciel, priemerná veľkosť poľnohospodárskej parcely, dostupnosť, miera spustnutia, miera zástavby, podiel nelesnej drevinovej vegetácie a počet areálov nelesnej drevinovej vegetácie. Výsledky ukázali, že pozemkové úpravy nemali zásadný vplyv na zvýšenie ekologicky významných plôch v poľnohospodárskej krajine, ani na dostupnosť pozemkov a optimalizáciu poľnohospodárskeho využívania pôdy. Najväčší význam mali v urbanizovanej krajine, kde podstatná časť konsolidovanej poľnohospodárskej pôdy bola zastavaná.

Príspevok vznikol s podporou projektu VEGA 2/0043/23.

Kľúčové slová: pozemkové úpravy, krajinná pokrývka, nelesná drevinová vegetácia, dostupnosť, biodiverzita

Keywords: land consolidation, land cover, non-forest woody vegetation, accessibility, biodiversity

¹ RNDr. Monika KOPECKÁ, PhD., Geografický ústav SAV, v. v. i., Štefánikova 49, 814 73 Bratislava, monika.kopecka@savba.sk

² Ing. Daniel SZATMÁRI, PhD., Geografický ústav SAV, v. v. i., Štefánikova 49, 814 73 Bratislava, daniel.szatmari@savba.sk

³ Kateryna POLYVACH, PhD., Geografický ústav SAV, v. v. i., Štefánikova 49, 814 73 Bratislava, kateryna.polyvach@savba.sk

⁴ Mgr. Tomáš GOGA, PhD., Geografický ústav SAV, v. v. i., Štefánikova 49, 814 73 Bratislava, tomas.goga@savba.sk